

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry for Education

Broj:11-06/02-34-57021-178 /25
Sarajevo, 23. 03. 2026. godine

SKUPŠTINA KANTONA SARAJEVO
Ovdje -

n/r Okerić Elvedina, predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo

PREDMET: Odgovor, dostavlja se

Cijenjeni,

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) je zaprimilo zastupničku inicijativu koju je uputila zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo **Sebija Izetbegović** u skladu sa članom 212. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 41/12 – Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22, 17/22-Ispravka i 47/24), na 28. radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo.

Zastupnička inicijativa:

“Na osnovu člana 213. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo, upućujem inicijativu Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, Ministarstvu za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo i Ministarstvu finansija Kantona Sarajevo da dostave izvještaj o realizaciji Posebnog programa Vlade Kantona Sarajevo za unapređenje inkluzije u Kantonu Sarajevo. Navedeni Program usvojen je Odlukom Skupštine Kantona Sarajevo broj: 02-04-15900-4/22 od 14. 04. 2022. godine, kojom je definisana obaveza nadležnih ministarstava da poduzmu mjere i radnje radi uspostavljanja sistema rane intervencije u radu sa djecom sa teškoćama u razvoju i njihovim porodicama. Inicijativom se traži da Ministarstvo za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo precizno navedu: koje su konkretne aktivnosti do sada provedene u skladu sa Odlukom, koji su ostvareni rezultati u pogledu uspostave Sistema rane intervencije, koje su prepreke i izazovi u realizaciji programa. Također, inicijativom se traži da Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo dostavi tačne i provjerljive podatke o do sada obezbjeđenim i utrošenim finansijskim sredstvima, namijenjenim za realizaciju Posebnog programa, uz jasnu specifikaciju budžetskih stavki i perioda realizacije.”

Odgovor:

Zahvaljujemo Vam se na dostavljenoj inicijativi, ovom prilikom Vam dostavljamo tražene informacije u formi tabele, na način kako je i pripremljen Posebni program Vlade Kantona Sarajevo. Također,

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo

Tel: + 387 (0) 33 562-128

Web: <http://mo.ks.gov.ba>, E-mail: mo@mo.ks.gov.ba

detaljnju informaciju o radu dva Centra za rani rast i razvoj koji su u nadležnosti JU Dom zdravlja Kantona Sarajeva možete dobiti od Ministarstva zdravstva Kantona Sarajeva.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajeva nastavlja unapređivati podršku djeci/učenicima sa teškoćama uz stalno podsjećanje, da kvalitetna i sveobuhvatna podrška djeci sa teškoćama i njihovim porodicama mora biti zasnovana na programima rane intervencije i multisektorskom pristupu svih relevantnih resora, a ključna je saradnja i povezanost sektora zdravstva, socijalne zaštite i sektora obrazovanja.

S poštovanjem,

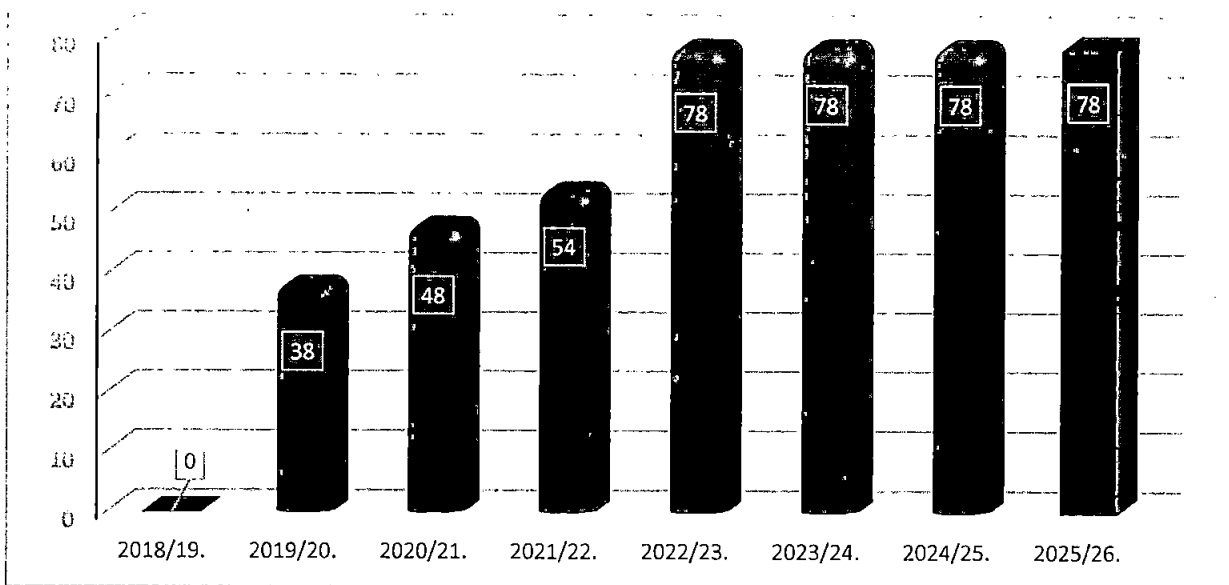

Prilog: Informacija o realiziranim aktivnostima iz Posebnog programa Vlade Kantona Sarajeva za unapređenje inkluzije u Kantonu Sarajevo

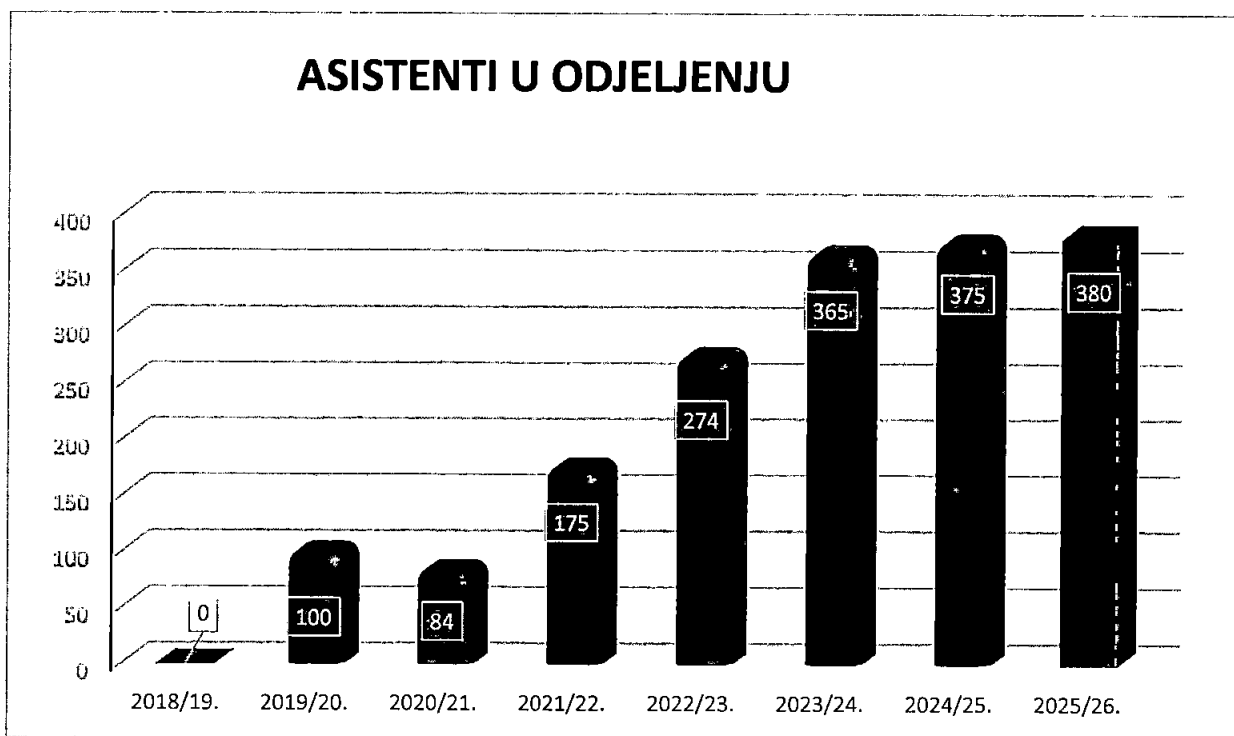
Dostaviti:

1. Naslovu
2. A/a

BROJ ČLANOVA/ČLANICA MOBILNOG STRUČNOG TIMA ZA PRUŽANJE PODRŠKE INKLUZIVNOM OBRAZOVANJU

ASISTENTI U ODJELJENJU

Predmet: Informacija Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo o provođenju aktivnosti propisanih Posebnim programom Vlade Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ broj:17/22)

U skladu sa Zaključkom Tematske Sjednice Skupštine Kantona Sarajevo broj: 15-04-1054-1/22 održane 15. 02. 2022. godine Vlada Kantona Sarajevo je donijela Posebni program Vlade Kantona Sarajevo za unapređenje inkluzije u Kantonu Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo” broj: 17/22), u kojem se zadužuju resorna Ministarstva da poduzmu mjere iz svoje nadležnosti u skladu sa usvojenim aktivnostima i mjerama.

Uvažavajući činjenicu da Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo ima koordinirajuću ulogu u ime Vlade Kantona Sarajevo u aktivnostima unapređenja inkluzije u Kantonu Sarajevo, informišemo Vas o realiziranim aktivnostima po resorima.

Informacija o realiziranim aktivnostima iz Posebnog programa Vlade Kantona Sarajevo za unapređenje inkluzije u Kantonu Sarajevo

	Naziv aktivnosti	Kratki opis navedene aktivnosti	Nosilac aktivnosti - institucija	Vremenski okvir	Indikator realiziranih aktivnosti	Informacija o realizaciji aktivnosti
1.	Uspostaviti Centre za rani rast i razvoj pri Dispanzeru za rad sa djecom predškolskog uzrasta a u kojem će se definisati rad pedijatra, pedijatrijske sestre, logopeda, psihologa,defektologa, uz povremenuuslugu fizijatra fizioterapeuta i specijaliste pedodonta uzrast od 0 do 6 godine života.	Na Skupštini i Vladi KS za 2021. godinu u sklopu Programa rada zdravstvenih Ustanova za 2021. godinu usvojen je prijedlog Programa rada JUDZKS. U sklopu prijedloga programa rada Ustanove dostavljen je prijedlog za Uspostavljanje Centra za rani rast i razvoj u kojem bi trebao biti definisan Put roditelja i pacijenta od	JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo Ministarstvo zdravstva KS U budžetu pod stavkom Rana intervencija i inkluzija za 2022 godinu izdvojeno 10.000 KM	U toku 2022. godine uspostaviti za početak dva Centra u KS. U naredne tri godine (2023-2026) Centar za rani rast i razvoj formirati pri svakom domu zdravlja Kantona Sarajevo	Uspostavljena dva centra za rani rast i razvoj u 2022. godini.	Na inicijativu Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo potpisan je Protokol o saradnji u oblasti unapređenja ranog rasta i razvoja broj: 11-03-02-34-19588/22 od 12. 05. 2022. godine. Protokol su potpisali ministar Haris Vranić, ministrica. Naida Hota-Muminović, ministrica Ivana Prvulović i šefica ureda UNICEF-a u Bosni i Hercegovini

		planirane trudnoće i rođenja djeteta sve do 6 godine života te voditi u timu, u sastavu: ginekolog, pedijatar, pedijatrijska sestra, logoped psiholog,defektologa, uz povremenu uslugu fizijatra, fizioterapeuta i specijaliste pedodonta. Podrška treba obuhvatiti život djeteta od rođenja sve do polaska u školu.				Rownak Khan. U februaru 2024. godine otvorena dva centra za rani rast i razvoj, organizaciona jedinica Doma zdravlja „Rosulje“. i „Saraj polje“.
2.	Pojačati deficitarne specijalizacije i subspecijalizacije u sklopu datog projekta staviti akcenat na specijalizacije iz pedijatre subspecijalizacije iz dječije neuropsihijatrije i dječije neuropedijatrije.	U posljednje tri, četiri godine samo je jedan prijavljen kandidat za subspecijalizaciju dječiji neuropedijatar KCUS Sarajevo,što znači da je potrebno pojačati subspecijalizacija iz dijela neuropedijatrije i neurospihijatrije.	Ministarstvo zdravlja	U toku 2021 godine započet je prijedlog za realizaciju subspecijalizacije iz neuropedijatrije nastavlja, te se dalje u 2022 godini realizacija datih prijedloga za specijalizaciju i subspecijalizaciju u Kantonu Sarajevo.	Realizirane subspecijalizacije	Aktivnost u nadležnosti Ministarstva zdravlja Kantona Sarajevo
3.	Nastaviti kontinuirano vođenje Evidencije o djeci sa teškoćama u smislu izrade izvještaja koji se godišnje pravi i prikazuje u studiji Javnog zdravlja.	Svake godine u sklopu Programa rada Ministarstva zdravlja KS se dostavlja godišnji Izvještaj o jednogodišnjoj studiji zdravlja u Kantonu Sarajevo od strane JU Zavoda za javno zdravlje Kantona	JU Zavod za javno zdravlje KS Ministarstvo zdravlja KS	2022. godina		Aktivnost nije realizirana

		Sarajevo u kojem se nalazi stavka mentalno zdravlja i statistika oboljele populacije.				
4.	Provoditi edukacije medicinskog i nemedicinskog kadra u javnim i privatnim predškolskim ustanovama.	Edukacija obuhvata oblast rane detekcije, procjene i intervencije prema djeci sa teškoćama u razvoju. U sklopu edukacije obezbjediti potreban instrumentarij za kvalitetnu procjenu.	Federalno Ministarstvo zdravstva <u>Nosilac aktivnosti:</u> JU Dom zdravlja KS Ministarstvo zdravstva Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Ministarstvo za rad socijalnu politiku raselj. lica i izbjeglice	2022-2026. godina	Realizirane planirane edukacije	Aktivnost djelimično realizirana
5.	Uspostaviti sistem rane intervencije	Uvođenje usluge rane intervencije u djelatnost KJU "Porodično savjetovalište" koja je usmjerena ka podršci i osnaživanju porodica djece sa invaliditetom. U cilju	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS KJU „Porodično	U roku od 6 mjeseci.	Izmijenjeni Zakonski akti – uvedena usluga rane intervencije; Izvršene izmjene Pravilnika, formiran tim za	Izvršene su izmjene i dopune Pravilnika o radu KJU „Porodično savjetovalište“ na način da je u 2022. godini Odjeljenje za razvojno-istraživačke poslove i socijalne inovacije preimenovano u

		<p>uspostave usluge rane intervencije potrebno je izvršiti:</p> <p>1. Izmjene i dopune Pravilnika u smislu reorganizacije postojećeg Odjeljenja za Razvojno istraživačke poslove i socijalne inovacije, pri čemu Odjeljenje mijenja svoj naziv u Odjeljenje za "Primarnu prevenciju I ranu intervenciju" i reorganizira svoj rad u dva tima: Tim 1 koji bi nosio naziv "Tim za primarnu prevenciju" I tim 2 "Tim za ranu intervenciju I rad s porodicom";</p> <p>2. Kadrovska pojačanje putem upošljavanja pet novih stručnjaka neophodnih za realizaciju poslova pružanja usluge rane intervencije pedagog, psiholog, socijalni</p>	<p>savjetovalište</p>		<p>ranu intervenciju i rad sa porodicom;</p> <p>Uposleno pet novih stručnjaka;</p> <p>Uvedena evidencija o korisnicima usluga;</p> <p>Izrađena systemska baza korisnika usluga;</p> <p>Javnost informisana o uvođenju i postojanju systemske podrške porodicama, izrađen promo materijal i šira društvena javnost upoznata sa uslugom rane intervencije.</p>	<p>Odjeljenje za prevenciju i ranu intervenciju. te su istim predvidebe dodatne radne pozicije kao i pružanje usluge rane intervencije. Predvidene usluge ran intervencije se odnose na:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Uključivanje porodice u sistem rane intervencije i program podrške. upućivanje na dostupne usluge u zajednici; ✓ Organizacija i realizacija interaktivnih radionica, edukativnih predavanja, grupa podrške, savjetovanje i informisanje roditelja djece sa teškoćama u cilju osnaživanja i unapređenja roditeljskih kompetencija; ✓ Koordiniranje usluga kroz umrežavanje stručnjaka iz različitih resor:
--	--	--	-----------------------	--	--	---

		<p>radnik, terapeut, defektolog...)</p> <p>3. Uvođenje evidencije o korisnicima usluga rane intervencije (matična knjiga korisnika, karton korisnika);</p> <p>4. Izrada baze podataka odnosno aplikacije tj. Interne i systemske baze korisnika usluga rane intervencije;</p> <p>5. Promocija i informisanje javnosti o uvođenju i postojanju systemske podrške porodicama djece sa invaliditetom odnosno usluge rane intervencije kao dijela Sistema socijalne zaštite (medijska kampanja audio i video materijali, izrada promo materijala, infografike, okrugli stolovi s ciljem multisektorske saradnje i razmjene iskustava itd...)</p>				<p>uključujući i sektor civilnog društva koji u domenu svog rada pružaju usluge djeci i njihovim porodicama:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Monitoring i evaluacija preventivnih projekata i pružanih usluga; ✓ Organiziranje i vođenje evidencije i dokumentacije o radu sa korisnicima usluge rane intervencije.
6.	Unaprijeđenje usluge posredovanja i zapošljavanja Službe za	Ojačati kompetencije Klubova za traženje	Ministarstvo za rad,		Izvršena obuka uposlenika Službe	Aktivnost se

	<p>zapošljavanje KS za osobe s invaliditetom</p>	<p>posla za rad sa mladima s invaliditetom</p> <p>Izvršiti analizu usklađenosti zakonodavstva i drugih pravnih propisa i uredbi u oblasti zapošljavanja sa UN Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom.</p> <p>Osigurati informacijsko-komunikacijsku pristupačnost Službe za zapošljavanje</p> <p>Analiza trenutnog stanja osoba s invaliditetom koji se nalaze na evidenciji Službe za zapošljavanje</p> <p>Uvrstiti osobe s invaliditetom koji su aktivni tražioci posla kao ciljnu grupu Službe za zapošljavanje</p> <p>Razviti i primjeniti (pilotirati) programe karijerne orijentacije</p>	<p>socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo</p> <p>Služba za zapošljavanje KS - Klubovi za traženje posla</p>	<p>6 mjeseci</p>	<p>za zapošljavanja i Klubova za traženje posla iz oblasti ljudskih prava osoba s invaliditetom</p> <p>Otklonjene odredbe u propisima Službe</p> <p>Završena analiza i utvđen broj osoba s invaliditetom koje traže posao</p>	<p>kontinuirano realizira</p>
--	---	---	---	------------------	---	-------------------------------

		i zapošljavanja osoba s invaliditetom				
7.	Izmjene i dopune pedagoških standarda i normativa za predškolski odgoj i obrazovanje, osnovne i srednje škole u dijelu koji se odnosi na asistente u odjeljenju/grupi i članove Mobilnog stručnog tima Kantona Sarajevo.	Preciznije propisati stručni kadar koji može biti angažovan na poziciji asistenta u odjeljenju/grupi. Također, integrirati opis poslova i zadataka asistenta u odjeljenju u toku 40 časovne radne sedmice. Propisati profil stručnog kadra, opis poslova i zadatke (u toku 40 časovne radne sedmice) edukator-rehabilitatora, logopeda i psihologa u sastavu Mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	April/Maj 2022. godine	Vlada Kantona Sarajevo usvojila izmjene i dopune pedagoških standarda i normativa za predškolski odgoj i obrazovanje, osnovne i srednje škole	Aktivnost u potpunosti realizirana, na Vladu Kantona Sarajevo doneseni novi Pedagoški standard i normativi za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.
8.	Kapacitirati stručne službe predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih zapošljavanjem psihologa i socijalnih radnika.	Kako bi predškolske ustanove mogle pružiti neophodnu stručnu podršku svim učenicima kojima je potrebna (učenici sa neprihvatljivim oblicima ponašanja, realizacija preventivnih aktivnosti i programa, pružanje podrške	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	Maj 2022. godine	Javnoj ustanovi „Djeca Sarajeva“, Osnovnim i Srednjim školama dostavljena saglasnost za angažman stručnih saradnika.	Aktivnost, realizirana. U skladu sa odobrenim brojem stručnog kadra odgojno-obrazovnim ustanovama u Kantonu Sarajevo dostavljene saglasnosti za prijem kadra, a

		<p>nastavnicima i roditeljima) kao i podršku djeci/učenicima sa teškoćama potrebno je:</p> <p><i>JU „Djeca Sarajeva“</i> – 3 psihologa, 1 socijalni radnik, 1 pedagog – na neodređeno radno vrijeme.</p> <p><i>Osnovne škole</i> - 30 psihologa i 10 socijalnih radnika – na neodređeno radno vrijeme</p> <p><i>Srednje škole</i> – 10 psihologa i 5 socijalnih radnika – na neodređeno radno vrijeme</p>			<p>Stručne službe kapacitirane sa 43 psihologa, 16 socijalnih radnika i 1 pedagogom</p>	<p>odgojno-obrazovne ustanove su provele konkursne procedure</p> <p>Napomena na osnovu ukazanih potreba i osigurane prethodne saglasnosti Vlade Kantona Sarajevo zaposlen dodatni broj psihologa, ukupno njih 100, kako bi se osiguralo da svaka škola osim pedagoga ima i psihologa.</p>
9.	<p>U skladu sa Zaključkom Skupštine Kantona Sarajevo povećati broj angažiranih asistenata u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama u cilju poboljšanja uvjeta u radu sa djecom/učenicima sa teškoćama u redovnim odgojno-obrazovnim ustanovama.</p>	<p>Profesija asistenta u odjeljenju se prepoznaje kao značajna stručna, pomažuća profesija u radu sa djecom sa teškoćama. Angažman asistenata izvršiti u skladu sa zakonom, propisanom procedurom i Posebnim Programom Vlade</p>	<p>Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo</p>	<p>Maj 2022. godine-dostavljenje saglasnosti Septembar 2022. godine asistenti angažovani za pružanje podrške djeci/učenicima sa teškoćama</p>	<p>Predškolske ustanove imaju angažovano 15 asistenata u grupi za pružanje podrške djeci sa teškoćama. Osnovne škole angažovale 130 asistenata u odjeljenju za pružanje podrške učenicima sa teškoćama.</p>	<p>Aktivnost-realizirana.U skladu sa odobrenim brojem stručnog kadra odgojno-obrazovnim ustanovama u Kantonu Sarajevo dostavljene saglasnosti za prijem kadra, a odgojno-obrazovne ustanove su provele konkursne procedure ili izvršile prijem stručnog</p>

		<p>Kantona Sarajevo jer je pitanje angažovanja navedenog stručnog kadra od posebnog interesa za Kanton Sarajevo. Naime kako bi se osigurao kontinuitet u radu sa djecom sa teškoćama i kako bi se na vrijeme osigurala podrška djeci s teškoćama potrebno je na vrijeme</p> <p>JU „Djeca Sarajeva“, osnovnim i srednjim školama dostaviti saglasnost:</p> <p><i>JU „Djeca Sarajeva“</i> – dostaviti saglasnost za angažovanje 10 asistenata za neodređeno radno vrijeme i 5 asistenata na određeno u skladu sa Kolektivnim ugovorom</p> <p><i>Osnovnim školama</i> - dostaviti saglasnost za prijem 50 asistenata u odjeljenju na neodređeno radno vrijeme u školama sa najvećim brojem učenika sa teškoćama i saglasnost školama za angažman 130 asistenata u</p>			<p>Srednje škole angažovale 15 asistenata za pružanje podrške učenicima sa teškoćama</p>	<p>kadra na određeno u skladi sa saglasnostima Ministarstva za odgo i obrazovanje. Također, svake godine se povećava broj asistenata u odjeljenju kako bi se osigurala što kvalitetnija podrška djeci i učenicima s teškoćama.</p> <p>Broj angažovanih asistenata po godinama:</p> <p>2020/2021. školske godine – 84 asistenta u grupi/odjeljenju</p> <p>2021/2022. školske godine – 175 asistenata u grupi/odjeljenju</p> <p>2022/2023.školske godine – 274 asistenta u grupi/odjeljenju</p> <p>2023/2024. školske godine 365 asistenta u grupi/odjeljenju</p> <p>2024/2025. školske godine 375 asistenta u grupi odjeljenju.</p> <p>2025/2026. školske godine 380 asistenata u odjeljenju.</p>
--	--	--	--	--	--	--

		<p>odjeljenju na određeno radno vrijeme u skladu sa Kolektivnim ugovorom .</p> <p><i>Srednjim školama dostaviti saglasnost za angažman 15 asistenata na određeno radno vrijeme u skladu sa kolektivnim ugovorom.</i></p> <p><i>Odobriti školama dodatni broj asistenata u skladu sa potpisanim Programom sufinansiranja stručnog kadra za rad sa djecom sa teškoćama</i></p>				
10.	<p>U skladu sa Zaključkom skupštine Kantona Sarajevo dodatno angažovati stručni kadar za rad u Mobilnom stručnom timu Kantona Sarajevo u cilju kvalitetnijeg pružanja stručne podrške djeci s teškoćama.</p>	<p>Trenutno Mobilni stručni tim Kantona Sarajevo ima 18 podtimova koji pružaju podršku predškolskim (privatnim i javnim), osnovnim i srednjim školama. U cilju poboljšanja uvjeta za rad članova Mobilnog tima i kontinuirane i češće podrške djeci s teškoćama potrebno je</p>	<p>Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo</p>	<p>Maj 2022. godine- dostavljenje saglasnosti Septembar 2022. godine članovi Mobilnog stručnog tima angažovani za pružanje podrške djeci/učenicima sa teškoćama.</p>	<p>Angažovano 26 logopeda, 26 edukator-rehabilitatora i 26 psihologa. Formiran Mobilni stručni tim za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju koji čine: 3 podtima</p>	<p>Aktivnost. u potpunosti realizirana. U skladu sa odobrenim brojem stručnog kadra odgojno-obrazovnim ustanovama u Kantonu Sarajevo dostavljene saglasnosti za prijem kadra, na neodređeno radno vrijeme a odgojno-obrazovne</p>

		<p>Javnoj ustanovi Djeca Sarajeva“ dostaviti saglasnost za angažman 3 logopeda, 3 psihologa i 3 edukator-rehabilitatora i na taj način bi 9 profesionalaca pružalo podršku isključivo djeci sa teškoćama u privatnim i javnim predškolskim ustanovama. Uvažavajući najbolji interes djece s teškoćama kao i značaj ranog rasta i razvoja za navedeni stručni kadar dostaviti saglasnost za prijem na neodređeno radno vrijeme.</p> <p>Osnovnim školama dostaviti saglasnost za angažovanje 20 logopeda, 20 edukator-rehabilitatora i 20 psihologa za rad u Mobilnom stručnom timu za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju. Dostaviti saglasnost za prijem stručnog kadra na neodređeno radno vrijeme.</p> <p>Srednjim školama</p>			<p>nadležna za predškolske ustanove</p> <p>20 podtimova nadležna za osnovne škole</p> <p>3 podtima nadležna za srednje škole</p>	<p>ustanove su provele konkursne procedure</p>
--	--	---	--	--	--	--

		<p>dostaviti saglasnost za 3 logopeda, 3 edukator-rehabilitatora i 3 psihologa za rad u Mobilnom stručnom timu za pružanje podrške na neodređeno radno vrijeme.</p> <p>Angažman članova Mobilnog tima izvršiti u skladu zakonom, propisanom procedurom i Posebnim Programom Vlade Kantona Sarajevo jer je pitanje angažovanja navedenog stručnog kadra od posebnog interesa za Kanton Sarajevo.</p>				
11.	<p>Koordinirati aktivnosti uspostave sistema ranog rasta i razvoja u Kantonu Sarajevo</p>	<p>Zajednički/interresorno uspostaviti sistem rane identifikacije i intervencije u Kantonu Sarajevo. Sve aktivnosti koordinira Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.</p>	<p>Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljene i izbjeglice Kantona</p>	<p>Juni 2022.</p>	<p>Uspostavljen sistemski pristup i podrška djeci s teškoćama i njihovim porodicama</p>	<p>Na inicijativu Ministarstva za odgoj obrazovanje Kantona Sarajevo potpisan je Protokol o saradnji u oblasti unapređenja ranog rasta i razvoja broj: 11-03-02-34-19588/22 od 12. 05. 2022. godine. Protokolu su potpisali ministar Haris Vranić, ministrica. Naida Hota-Muminović, ministrica Ivana Prvulović i šefica ureda UNICEF-a u</p>

			Sarajevo-Porodično savjetovanište			Bosni i Hercegovini Rownak Khan. U februaru 2024. godine otvorena dva centra za rani rast i razvoj pri JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo, organizacione jedinice Doma zdravlja „Rosulje“ i „Saraj Polje“.
12.	U skladu sa Zaključkom Skupštine Kantona Sarajevo donijeti prijedlog mjera za racionalnije korištenje materijalnih i prostornih resursa pet centara u kojima se odgajaju i obrazuju djeca sa teškoćama	Pet centara raspolaže sa velikim prostornim kapacitetima, a godišnje Ministarstvo odvaja 10 miliona za rad centara u kojima se odgaja 422 učenika sa teškoćama i ima 270 radnika.	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	Septembar 2022. godine	Realizirane mjere za racionalnije korištenje materijalnih i prostornih kapaciteta pet centara	Aktivnost realizirana u toku 2024. godine. Radna grupa dostavila izvještaj Ministrici za odgoj i obrazovanje sa preporukama.
13.	Kontinuirano interresorno praćenje aktivnosti	Neophodno je da imenovani predstavnici Interresorne Radne grupe kontinuirano prate proces uspostave sistema rane intervencije i prate realizaciju aktivnosti planirane u ovom dokumentu.	Resorna ministarstva koja su učestvovala u izradi dokumenta	U toku 2022.		Aktivnosti realizirane, održano više sastanaka predstavnika Ministarstva za odgoj i obrazovanje, Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, Ministarstva zdravstva, JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo, JU Porodično savjetovanište i predstavnici UNICEF-a u Bosni i

						Hercegovini.
14.	Pripremljen program obuke nastavnika, asistenata i članova Mobilnog stručnog tima za školsku 2022/2023. godinu	Za rad sa djecom s teškoćama neophodno je kontinuirano stručno usavršavanje nastavnika, asistenata i članova Mobilnog stručnog tima. Neophodno je program pripremiti do juna, a u avgustu i septembru realizirati edukacije	Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo	Juni/Septembar 2022. godine	Izrađen program edukacije nastavnika, asistenata i članova Mobilnog stručnog tima.	Aktivnost realizirana Kontinuirane edukacije asistenata i odjeljenju i članova Mobilnog stručnog tima za pružanje podrške inkluzivnom obrazovanju. stručna usavršavanja i edukacije realizira JU Institutu za razvoj preduniverzitetskog obrazovanja.
15.	Uspostava saradnje sa međunarodnim i nevladinim organizacijama koje mogu doprinijeti realizaciji aktivnosti.	Iskoristiti primjere dobre prakse nevladinih organizacija i različite oblike podrške međunarodnih i nevladinih organizacija	Sva resorna Ministarstva	Kontinuirano	Uspostavljena saradnja sa različitim međunarodnim organizacijama, domaćim i međunarodnim nevladinim organizacijama	Uspostavljena kvalitetna saradnja sa NVO svih resornih Ministarstava, a predstavnicu Koordinacionog odbora udruženja osoba sa invaliditetom je bila i članica Radne grupe Vlade Kantona Sarajevo za izradu Posebnog programa Vlade za unapređenje inkluzije.
16.	Uključiti privredne subjekte u aktivnosti realizacije praktične nastave i aktivnosti volontiranja.	Aktivnije uključivanje poslodavaca u proces neposredne pripreme studenata s invaliditetom za tržište rada kroz kvalitetne programe stručne prakse i volontiranja studenata kao i aktivnije	Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i	8 mjeseci	Kreirana baza poslodavaca kod kojih se realizira stručna praksa. Potpisani ugovori sa poslodavcima o realizaciji stručne prakse.	

		<p>samopredstavljanje kao potencijalnih poslodavaca s ciljem osiguranja kvalitetnijeg tranzicijskog procesa od obrazovanja do tržišta rada, te blagovremena i kontinuirana komunikacija s ciljem adekvatnih prilagodbi radnih mjesta.</p>	<p>mlade Kantona Sarajevo</p>		<p>Revidirani programi stručne prakse. Kreiran program aktivnosti upoznavanja poslodavaca i potencijalnih zaposlenika.</p>	
17.	<p>Unaprijediti kvalitet života i studiranja studenata s invaliditetom.</p>	<p>Kreiranje i realizacija programa iz oblasti zapošljavanja, obrazovanja, zdravstva, slobodnog vremena s ciljem unapređenja kvalitete života i iskustva studiranja studenata s invaliditetom.</p>	<p>Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo</p> <p>Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo</p>	8 mjeseci	<p>Pripremljen katalog postojećih programa. Kreirani novi programi. Otvoren javni poziv za finansiranje programa iz oblasti zapošljavanja, obrazovanja, zdravstva, slobodnog vremena s ciljem unapređenja kvalitete života i iskustva studiranja studenata s invaliditetom.</p>	<p>Ministarstvo privrede ukazuje da se ova aktivnost odnosi na Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade i da navedeno Ministarstvo treba biti nosilac aktivnosti, te je Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade realiziralo navedene aktivnosti.</p>
18.	<p>Osiguranje podrške za studente s invaliditetom kroz asistenciju.</p>	<p>Jedan od načina osiguranja kvalitetnog obrazovanja za sve, pa tako i osobe s invaliditetom, jeste asistencija tokom nastavnih i ispitnih aktivnosti. To se može realizirati zapošljavanjem određenog broja asistenata koji bi</p>	<p>Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo</p>	8 mjeseci	<p>Kreiran program obuke. Kreirana baza asistenata.</p> <p>Angažirani asistenti.</p>	<p>Aktivnost realizirana</p>

		podržali studente s invaliditetom tokom studiranja.				
19.	Izvršiti analizu stanja arhitektonske i informacijske pristupačnosti organizacionih jedinica i napraviti plan faznog uklanjanja arhitektonskih i informacijsko komunikacijskih barijera	Organizacione jedinice univerziteta, kao i svi drugi objekti, moraju biti pristupačne. Informacije koje su namijenje studentima moraju također biti napisane u formatima koji su razumljivi za studente s invaliditetom, kao što je naprimjer Brajevo pismo za osobe koje su slijepe ili ETR za studente s intelektualnim teškoćama.	Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo	Septembar 2022.	Pripremljen izvještaj o analizi stanja i potreba pristupačnosti prostora i sadržaja organizacionih jedinica Kreiran Plan uklanjanja arhitektonskih i informacijsko-komunikacijskih barijera na organizacionim jedinicama	Aktivnost realizirana
20.	Povećati broj ECTS bodova i nastavne predmete iz oblasti inkluzivnog odgoja i obrazovanja na nastavničkim fakultetima/akademijama/smjerovima u Kantonu Sarajevo	Izmjena nastavnih planova i programa na organizacionim jedinicama/smjerovima UNSA	Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo Ministarstvo za odgoj i obrazovanje	1 godina	Izmjenjen nastavni kurikulum	Aktivnost realizirana
21.	Organizirati praksu u odgojno-obrazovnim ustanovama za studente nastavničkih fakulteta	Izmjena nastavnog kurikuluma na nastavničkim fakultetima Univerziteta u Sarajevu te je potrebno da se potpišu protokoli o saradnji nastavničkih fakulteta i odgojno-obrazovnih ustanova	Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona	I godina	Izmjenjen nastavni kurikulum i potpisan protokol	Aktivnost nije realizirana

22.	<p>Kreirati i implementirati program obrazovanja asistenata u odjeljenju/grupi u Kantonu Sarajevo</p>	<p>Podrška djeci, nastavnicima, roditeljima i drugim uključenim akterima je neophodna u procesu ostvarivanja kvalitetnog odgoja i obrazovanja. Jedan od načina osiguranja podrške je postojanje asistenata u nastavi i MST što je praksa u odgojno-obrazovnim ustanovama KS.</p> <p>Kreiranje i realizacija Programa bi osigurala unapređenje postojećih i razvijanje novih kompetencija zaposlenih na mjestu asistenta kako da kompetentno odgovore na potrebe djece.</p>	<p>Sarajevo</p> <p>Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo</p> <p>Ured za podršku studentima UNSA</p> <p>Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo</p>	3 mjeseci	<p>Formirana Radna grupa.</p> <p>Kreiran program obrazovanja.</p> <p>Kreiranje baze asistenata koji su završili obuku.</p>	<p>Ministarstvo za odgoj obrazovanje u saradnji sa Ministarstvo z nauku, visok obrazovanje i mlad Kantona Sarajevo j realiziralo naveden aktivnost. Održan stručna Konferencij pod nazivom „Inkluzij je dječije pravo“ Konferencija je trajal tri dana i na istoj j učestvovalo oko 80 učesnika (asistenti odjeljenju. članovi/članice Mobilnog stručno tima za pružanj podrške inkluzivnor obrazovanju kao pedagozi, psiholoz socijalni radnici svi osnovnih i srednji škola u Kanton Sarajevo. Također, u sklop navedene aktivnosti pripremljeno 5 letak koji su dostavljen školama u cilj informisanja svi zainteresiranih o ulozi zadacima asistenata odjeljenju i članov Mobilnog tima.</p>
-----	--	--	--	-----------	--	--

23.	<p>Urediti okoliš unutar i oko 14 odgojno-obrazovnih ustanova i drugih javnih ustanova</p>	<p>Potrebno izvršiti procjenu i stanje ustanova u i oko kojih je moguće i potrebno urediti prostor. Aktivnosti koje bi se mogle uraditi da bi se okoliš uredio su: sadnja novih stabala, zatavljanje površine, uređenje grmova, sadnja i uređenje cvijeća i biljaka koje su korisne za okoliš i čist zrak. Nakon procjene postojećeg stanja donijet će se odluka šta je potrebno i moguće od aktivnosti uraditi i ispuniti.</p>	<p>Ministarstvo komunalne privrede, infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo</p>	<p>Decembar 2022. godine</p>	<p>Uređen prostor u i oko 14 odgojno-obrazovnih ustanova i drugih javnih ustanova u Kantonu Sarajevo.</p>	<p>Aktivnost u potpunosti realizirana u JU OŠ „Hrasno“ JU OŠ „Čamil Sijarić“ JU OŠ „Zajko Delić“ JU OŠ „Kovačići“ JU OŠ „Hilmi ef Šarić“ JU OŠ „Osman Nuri Hadžić“ JU OŠ „Aleksa Šantić“ JU OŠ „Šesta osnovna škola“ JU OŠ „Stari Ilijaš“ JU OŠ „Vrhbosna“ JU OŠ „Mustafa Busuladžić“ JU Srednjoškolski centar Hadžići JU Djeca Sarajeva: Vrtić „Dječiji grad i vrtić „Ljiljani“</p>
24.	<p>Iskoristiti postojeće i kontinuirano jačati kapacitete za prevoz učenika sa poteškoćama</p>	<p>Uključiti postojeće kapacitete, te kontinuirano jačati kapacitete voznih jedinica prilagođenih osobama sa poteškoćama u razvoju (niskopodna vozila sa zvučnom i vizuelnom najavom). Postepeno rekonstruisati postojeća stajališta za</p>	<p>Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo</p>	<p>U toku 2022.godine/kotinuirano</p>	<p>Organizovan jedinstven servis prevoza za učenike s teškoćama u razvoju</p>	<p>Realizacija navedenih aktivnosti predstavlja nastavak implementacije projekata koje u okviru utvrđenih nadležnost provodi Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo. a odnose se</p>

		<p>nesmetan ulazak osoba u invalidskim kolicima (prilagođavanje visine perona) i ugradnja taktilnih ploča za lakše kretanje slijepih i slabovidnih lica. Realizacija navedenih aktivnosti bi u konačnosti značila organizaciju jedinstvenog servisa prevoza za učenike s teškoćama u ravoju u KS.</p>				<p>na sigurnost saobraća i djece u saobraćaju.</p>
25.	<p>Tehnička podrška u cilju povećanja sigurnosti djece i lakšeg korištenja saobraćajne signalizacije.</p>	<p>Postavljanje zvuče signalizacije i taktilnih ploča na raskrsnicama, te na pješačkim prijelazima redovno postavljanje žutih trepćućih svjetala radi upozorenja vozača o nailasku pješaka. Krajem godine počinje realizacija projekta Adaptivnog upravljanja saobraćajem (zvučna signalizacija, inervalni plan za vozila i pješake, video nadzor). Nastavak saradnje sa upraviteljima javnih puteva, Vijećem roditelja i Vijećem mladih Kantona Sarajevo u u cilju</p>	<p>Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo</p>	<p>U toku 2022. godine i kontinuirano</p>	<p>Povećan stepen sigurnosti u saobraćaju i sigurnije kretanje djece sa poteškoćama u razvoju (siguran put do škole).</p>	<p>Realizacija navedenih aktivnosti predstavlja nastavak implementacije projekata koje u okviru utvrđenih nadležnosti provodi Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo, a odnose se na sigurnost saobraćaja i djece u saobraćaju.</p>

		sigurnosti saobraćaja i djece u saobraćaju (postavljanje saobraćajne signalizacije, znakova, smirivanja saobraćaja, ograde i sl.).				
26.	Podrška udruženjima i projektima iz oblasti kulture i sporta osobama sa poteškoćama, kao ravnopravnim akterima društvenog života, sa ciljem podizanja kvaliteta života, razvijanja sportskog duha, osjećaja samopouzdanja i dostizanja pune integracije u društvu.	Na sva finansijska sredstva definisana u Budžetu za sport Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo mogu aplicirati sportisti sa teškoćama iz sporta ili organizacijom sportske priredbe putem Javnog poziva, dostavljanjem neophodne dokumentacije. Isto tako, se mogu prijaviti udruženja i za oblast kulture.	Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo	2022. godina	Dodijeljena finansijska sredstva udruženjima koji se bave pitanjem sporta i kulture osoba sa invaliditetom	Ministarstvo kulture sporta kontinuirano pruža podršku udruženjima i projektima iz oblasti kulture i sporta osobama sa teškoćama. kao ravnopravnim akterima društvenog života.
27.	Organizovati sastanak sa predstavnicima Udruženja poslodavaca Kantona Sarajevo - planirano do kraja maja 2022. godine;	Ministarstvo će iznijeti zahtjeve prema Udruženju poslodavaca, te izložiti aktivnosti koje su planirane za pružanje podrške i mogućnost volontiranja i pružanja podrške pri zapošljavanju osobama sa	Ministarstvo privrede Kanton a Sarajevo	Septembar 2022. godine	Sa Udruženjem poslodavaca pripremljen Program kroz koji će se i putem kojeg će se realizirati mogućnost zapošljavanja i volontiranja osoba sa invaliditetom nakon završenog formalnog	Ministarstvo privrede je uputilo zahtjev za sastanak Udruženju poslodavaca. ali isto nije dostavilo odgovor. s tim u vezi aktivnost nije realizirana.

		invaliditetom, nakon završenog formalnog obrazovanja;			obrazovanja.	
28.	Provesti kampanju za senzibiliziranje društva o mogućnostima i pravima osoba s invaliditetom	Sva resorna ministarstva i ustanove u njihovoj nadležnosti trebaju osmisliti i realizirati kampanje u cilju senzibiliziranja društvene zajednice za pitanja jednakosti, zabrane diskriminacije, razumijevanja i uvažavanja osoba sa ivaliditetom	Sva resorna ministarstva	2022. godina i kontinuirano	Realizirane različite kampanje	Aktivnost se realizirala kroz različite redovne aktivnosti resornih ministarstava, ali posebna je naglašena realizacija ove mjere kroz realizaciju aktivnosti broj 22 ovog programa, organizacija Konferencije pod nazivom „Inkluzija je dječije pravo“.